

Toimintakertomus 2012

1. VERKOSTO

EAPN-Fin – Suomen köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto – on perustettu vuonna 1994 ja se on avoin toimintafoorumi köyhyyttä ja syrjäytymistä vastaan toimiville järjestöille, ryhmille ja kansalaisille. EAPN-Fin on Euroopan köyhyyden vastaisen verkoston EAPN:n (European Anti-Poverty Network) jäsen.

Verkosto pyrkii parantamaan köyhyydessä elävien, syrjäytyneiden ja syrjäytymisuhassa olevien asemaa ja edistämään sosiaalisia oikeuksia, perusturvaa, hyvinvointia sekä itsenäistä suoriutumista. Sen tavoitteena on

- tukea köyhyyden ja syrjäytymisen vastaista toimintaa paikallisesti, alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti sekä edistää eri toimijoiden välistä yhteistyötä
- tuoda esiin köyhien ja syrjäytyneiden oma ääni ja edistää köyhyyttä ja syrjäytymistä kartoittavien selvitysten ja tutkimusten tekoa sekä tiedottaa niistä
- toimia Suomen ja Euroopan unionin välisen sosiaalipoliittisen keskustelun ja vuorovaikutuksen edistäjänä.

Vuonna 2012 verkostoon kuului 32 sosiaali- ja terveysalan järjestöä tai muuta yhteisöä. Verkoston voimavaroina ovat jäsenyhteisöt ja heidän antamansa toiminnallinen, taloudellinen ja asiantuntijuuteen liittyvä panostus. Liitteenä luettelo jäsenyhteisöistä.

2. KANSALLINEN TOIMINTA

Vuonna 2012 keskityttiin verkoston tavoitteiden ja toiminnan selkiyttämiseen toteuttamalla monivaiheinen strategiaprosessi. Prosessi vietiin läpi tiiviissä yhteistyössä jäsenyhteisöjen ja verkoston hallituksen kanssa. Prosessin tuloksena syntyi verkoston strategia 2013 – 2015, joka hyväksyttiin verkoston yleiskokouksessa marraskuun lopulla.

EAPN-Fin on tehnyt vaikuttamistyötä järjestämällä yhdessä muiden toimijoiden kanssa syyskaudella kuntavaalipaneelin sekä 'Kohtaako sosiaalityö köyhyyden' -seminaarin Eduskunnassa. EAPN-Finin työryhmät ovat pitäneet esillä ja tehneet valmistelu- ja vaikuttamistyötä köyhyyden ja eriarvoistumisen vähentämisen näkökulmasta mm. koulutuksen tasa-arvoon sekä lääkekorvauksiin liittyvistä kysymyksistä.

EAPN-Fin on ollut osaltaan tukemassa 'Syrjäytyä vai selviytyä' -julkaisun aikaansaamista. EAPN-Finin varapuheenjohtaja Juha Mikkosen laatima julkaisu välittää pienituloisten nuorten oman

äänen omaelämäkerrallisista tarinoista poimittujen otteiden kautta. Julkaisu kuvaa nuorten pienituloisuuden syitä, seurauksia ja selviytymiskeinoja.

EAPN-Fin on seurannut köyhyyden ja syrjäytymisen vastaista kansallista ja eurooppalaista keskustelua sekä levittänyt tietoa EAPN:n ja EU:n ajankohtaisesta toiminnasta ja sen keskeisistä haasteista. EAPN-Fin -verkosto on seurannut Suomen hallituksen toimia köyhyyden, syrjäytymisen, eriarvoisuuden vähentämiseksi sekä kansallista EU2020-strategian toteuttamista (NRP-prosessi). Verkosto on myös välittänyt tietoa kansallisesta köyhyys- ja syrjäytymistilanteesta ja sen haasteista EAPN:lle ja sen kautta EU:lle.

2.1. Strategiaprosessi

Kevätkaudella käynnistettiin EAPN-Finin strategiatyö laatimalla jäsenistölle kysely. Kyselyn avulla selvitettiin jäsenyhteisöjen näkemyksiä verkoston toiminnan kehittämiseksi (mm. verkoston kohderyhmät, painopistealueet ja toimintamuodot). Kyselyyn vastasi 32 jäsenyhteisöstä 19 ja vastausprosentti oli 59.

Kyselyn tulosten pohjalta jäsenistölle järjestettiin 9.10. strategiafoorumi, jossa jäseneltiin ja syvennettiin kyselyn vastauksissa esillä nousseita teemoja ryhmätyön menetelmin. Ryhmätyöskentelyä fasilitoi toiminnanjohtaja Jaana Kauppinen Pro-tukipisteestä. Foorumiin osallistui 20 henkilöä jäsenyhteisöistä.

Lisäksi EAPN-Finin hallitus pohti omassa työpajassaan verkoston tulevaisuutta ja strategisia painopistealueita SWOT -analyysin avulla.

Strategiapaperi vuosille 2013 - 2015 hyväksyttiin verkoston yleiskokouksessa 29.11.2012.

2.2. Työryhmät

Verkostolla on ollut kaksi työryhmää, Lasten köyhyys -työryhmä sekä Terveys ja köyhyys – työryhmä, jotka kokoavat jäsenyhteisöjen edustajia mukaan teemakohtaiseen työskentelyyn. Ryhmät ovat kokoontuneet useita kertoja vuoden aikana. Lasten köyhyys -työryhmän puheenjohtajana on toiminut Otto Pasma Suomen Setlementtiliitosta ja Terveys ja köyhyys – työryhmän puheenjohtajana Marja Eronen Suomen Reumaliitosta.

Lasten köyhyys -työryhmä on seurannut lapsiperheiden ja lasten köyhyys -tilannetta sekä paneutunut erityisesti koulutuksen eriarvoistumiseen ja koulujen eriytymiseen liittyviin kysymyksiin asiantuntijoita kuullen. Ryhmän laatima mielipidekirjoitus 'Valmennuskurssit rapauttavat koulutuksen tasa-arvoa' julkaistiin Helsingin Sanomien mielipideosastalla maaliskuussa.

Terveys ja köyhyys -työryhmä on paneutunut väestöryhmien hyvinvointi- ja terveyseroihin sekä niiden kaventamiseen. Erityisesti ryhmä on pohtinut pitkäaikaissairauksien ja köyhyyden keskinäistä yhteyttä. Vuoden aikana olivat erityisesti esillä sairausvakuutuksen lääkekorvaukset, joiden osalle oli tulossa heikennyksiä. Ryhmä järjesti asiasta seminaarin 27.2. teemalla

'Lääkekorvausmenojen säästöt - voidaanko säästää 113 miljoonaa euroa vuodessa?' Ryhmä valmisti myös asiaan liittyvät kaksi EAPN-Finin kannanottoa. Lisäksi ryhmä on levittänyt eri yhteyksissä 'Sosiaaliturva tutuksi' -esitettä sekä 'Sosiaaliturvan tarkistuslistaa'.

2.3. Kannanotot ja lausunnot

EAPN-Fin otti kantaa sairausvakuutuksen lääkekorvausten pienentämiseen. Suomen hallitus asetti 113 miljoonan euron säästötavoitteet sairausvakuutusmenoihin, jotka kohdentuivat keskeisesti lääkkeiden KELA-korvauksiin. EAPN-Finin mielestä esitetyt lääkekorvausten leikkaukset nostavat pitkäaikaissairaiden korkeita asiakasmaksuja ja lisäävät väestöryhmien terveyseroja entisestään.

- 5.3.2012 kannanotto STM:n Lääkekorvausjärjestelmän kehittämistyöryhmän väliraportista
- 10.8.2012 lausunto luonnoksesta Hallituksen esitys sairausvakuutuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta.

EAPN-Finin mielipidekirjoitus 'Valmennuskurssit rapauttavat koulutuksen tasa-arvoa' julkaistiin 13.3. Helsingin Sanomien mielipidepalstalla.

2.4. Tilaisuudet ja tapahtumat

Kuntavaalipaneeli

Kuntavaalipaneeli järjestettiin 16.10 Helsingin pääkirjastossa, Itä-Pasilassa. Paneeliin oli kutsuttu eri puolueiden kuntavaaliehdokkaita Helsingistä. Teemoina olivat lasten, perheiden ja ikääntyvien palvelut, Helsingin asuntotilanne sekä sosiaali- ja terveysvirastojen yhdistyminen. Paneelin juontajana toimi EAPN-Finin puheenjohtaja Outi Ruishalme. Tilaisuus järjestettiin yhteistyössä Kalliolan settlementin, Uudenmaan Sosiaaliturvayhdistyksen ja Pasila-Seuran kanssa. Tilaisuus keräsi yleisöä noin 80 henkilöä.

'Kohtaako sosiaalityö köyhyyden? -seminaari

Seminaari järjestettiin 6.11. Eduskunnassa. Keskeisenä sisältönä olivat sosiaaliturva ja siinä ilmenevät byrokratialoukut sekä sosiaalityön mahdollisuudet köyhien auttamiseksi. Seminaarin pääalustajana oli Tampereen yliopiston sosiaalityön professori Irene Roivainen, joka käsitteli sosiaalityön roolia ja merkitystä köyhyyden torjunnassa. Seminaarissa oli myös paneeli, joka koostui kansanedustajista, sosiaalityöntekijöistä ja kokemusasiantuntijoista. Paneelissa mukana oleville kansanedustajille ja kokemusasiantuntijoille järjestettiin ennen seminaaria pienryhmätapaamiset, joissa oli tilaisuus käydä keskustelua sosiaaliturvaan liittyvistä ongelmista. Tapaamiset järjestettiin strukturoidusti etukäteen tehdyn suunnitelman mukaisesti. Seminaari järjestettiin yhteistyössä Eduskunnan köyhyyseriön, SOSTEn ja 'Kuka kuuntelee köyhää' -verkoston kanssa. Seminaari kokosi yleisöä yhteensä 160 henkilöä, joista valtaosa oli kuntien sosiaalialan ammattilaisia, sosiaalialan järjestöjen edustajia sekä sosiaalialan opiskelijoita.

3. TOIMINTA EUROOPAN VERKOSTOSSA (EAPN)

Suomen verkosto on yksi EAPN:n (European Anti-Poverty Network) 30 kansallisesta verkostojäsenestä. Jokaisella kansallisella verkostolla on yksi paikka EAPN:n hallituksessa (Executive Committee). Lisäksi Suomella oli toimintavuonna edustajat EU Inclusion Strategies -työryhmässä. Euroopan verkoston kautta saatavan tiedon ja kokemusten välittäminen Suomeen sekä suomalaisten näkemysten välittäminen muualle Eurooppaan ovat keskeinen osa toimintaa.

3.1. Edustukset

- EAPN:n yleiskokouksessa Oslossa 7.-9.6. olivat edustettuina EAPN-Finin hallituksen pj. Outi Ruishalme, vpj. Juha Mikkonen, hallituksen jäsen Terttu Savola ja verkoston sihteeri Ulla Saastamoinen.
- EAPN:n hallituksessa (Exco) oli EAPN-Finin edustajana Juha Mikkonen Oslon yleiskokoukseen saakka ja sen jälkeen Outi Ruishalme.
- EU Inclusion Strategies -työryhmässä oli edustajana EAPN-Finin hallituksen jäsen Kirsi Väättäminen ja varajäsenenä hallituksen jäsen Marjatta Kaurala.
- EAPN:n työryhmässä 'Toolkit on engaging in the next programming period on Structural Funds' oli edustettuna Terttu Savola.
- Vuotuinen Köyhyyttä kokeneiden tapaaminen (11th Meeting of People Experiencing Poverty) pidettiin 10. - 11.5. Brysselissä. Suomesta osallistui neljän henkilön delegaatio, jota veti kansallinen koordinaattori Veikko Väisänen Kalliolan settlementistä.
- Kirsi Väättäminen osallistui EAPN:n Capacity building - ja Policy Conference -tilaisuuksiin 27.- 28.9. Brysselissä.
- Euroopan komission 5.-7.12. järjestämään 2nd Convention of the European Platform against Poverty and Social Exclusion -tilaisuuteen Brysselissä osallistui hallituksen jäsen Anu Haapanen.

4. VIESTINTÄ

Verkoston toimintaa ja tapahtumia koskevaa viestintää on hoidettu jäsenyhteisöille jäsentiedotteilla (2 kpl) ja sähköpostitse. Euroopan verkoston kautta saatua tietoa ja kokemusta on välitetty EAPN-Finin jäsenyhteisöille ja vastaavasti tietoa Suomen verkoston toiminnasta ja Suomen tilanteesta on välitetty EAPN:ään.

5. HALLINTO, RESURSSIT JA TALOUS

Verkosto ei ole rekisteröitynyt. EAPN-Fin on toiminut SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n yhteydessä saaden siltä sihteeri- ja taloushallintopalveluja. SOSTE on kolmen keskusjärjestöjen (Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry, Terveysturvan edistämisen keskus Tekry ja Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry) yhdistymisen tuloksena syntynyt uusi järjestö, joka käynnisti toimintansa vuoden 2012 alussa.

Verkoston toiminta rahoitettiin pääosin jäsenyhteisöjen maksamin jäsenmaksuin. Verkoston toiminnallisena resurssina ovat jäsenyhteisöt mm. työryhmien ja hallituksen jäsenyyksien kautta

sekä SOSTElta saatava osittainen henkilöresurssi sihteerin tehtäviin. Verkostolla ei ole kokopäiväistä työntekijää.

Hallitus 2012

Outi Ruishalme, puheenjohtaja, Suomen Mielensterveysseura
Juha Mikkonen, varapuheenjohtaja, Ehkäisevät päihdetyö EHYT ry
Veli-Matti Ahtiainen, Suomen Punainen Risti ry
Anu Haapanen, Suomen Setlementtiliitto ry
Ritva Karinsalo, Ensi- ja turvakotien liitto
Marjatta Kaurala, Kriminaalihuollon tukisäätiö
Tiina Saarela, Kirkkohallitus/KDS
Ari Saarto, A-klinikkasäätiö
Terttu Savola, Hyvinvointivaltion vaalijat
Seppo Soine-Rajanummi, Mannerheimin lastensuojeluliitto ry
Martin Wickholm, Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö ry
Kirsi Väättäimöinen, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Hallituksen sihteerinä on toiminut Ulla Saastamoinen SOSTEesta.